

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

TADQIQOTLAR

ILM-FAN

TEKNOLOGIYALAR

ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR NAZARIYASI

ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

2025

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

Andijan, Uzbekistan

+998335668868

<https://innoworld.net>

« ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR
NAZARIYASI » NOMLI ILMIY, MASOFAVIY, ONLAYN
KONFERENSIYASI TO'PLAMI

2-JILD 4-SON

Konferensiya to'plami va tezislari quyidagi xalqaro
ilmiy bazalarda indexlanadi

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2025

MOLIYAVIY NATIJALAR TO'G'RISIDAGI HISOBOT.

Bozorov Boburjon Baxtiyorjon o'g'li

Andijon davlat texnika instituti

"Buxgalteriya hisobi va auditi"

yo'nalishii 4-bosqich talabasi

boburjonbozorov521@gmail.com Tel:(+99899)-004-51-20

Annotatsiya Ushbu maqolada xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotini tuzish, uning mazmuni va ahamiyati tahlil qilingan. Moliyaviy natijalar hisobotining asosiy maqsadi — korxona faoliyatining foyda yoki zarar bilan yakunlanganini, daromad va xarajatlarni tarkibini aniqlash hamda ularning o'zaro nisbatini baholashdan iborat. Maqolada daromad va xarajatlarni to'g'ri tasniflash, buxgalteriya standartlariga muvofiq hisobot tuzish tartibi, shuningdek, moliyaviy natijalarni tahlil qilish usullari bayon etilgan. Shuningdek, hisobot ma'lumotlaridan samarali foydalanish orqali boshqaruv qarorlarini qabul qilishdagi ahamiyati yoritilgan. Tadqiqot natijalarida moliyaviy hisobotning ishonchliligi va shaffofligini oshirish bo'yicha takliflar ham ilgari surilgan.

Kalit so'zlar: moliyaviy natijalar, daromad, xarajat, foyda, zarar, moliyaviy hisobot, buxgalteriya hisobi, tahlil.

Аннотация В данной статье рассмотрены вопросы составления отчёта о финансовых результатах хозяйствующих субъектов, его содержание и значение. Основная цель отчёта о финансовых результатах заключается в определении того, завершилась ли деятельность предприятия прибылью или убытком, в выявлении структуры доходов и расходов, а также в оценке их соотношения. В статье изложены принципы правильной классификации доходов и расходов, порядок составления отчёта в соответствии с бухгалтерскими стандартами, а также методы анализа финансовых результатов. Кроме того, освещено значение использования данных отчёта для принятия управленческих решений. В результате исследования предложены меры по повышению достоверности и прозрачности финансовой отчётности.

Ключевые слова: Финансовые результаты, доход, расход, прибыль, убыток, финансовая отчётность, бухгалтерский учёт, анализ.

Abstract This article analyzes the preparation of the financial performance report of business entities, its content, and its importance. The main purpose of the financial performance report is to determine whether the company's activities resulted in profit or loss, to identify the structure of income and expenses, and to assess their relationship. The article describes

the correct classification of income and expenses, the procedure for preparing reports in accordance with accounting standards, and the methods for analyzing financial results. In addition, the importance of using report data for managerial decision-making is highlighted. The study also proposes recommendations to improve the reliability and transparency of financial reporting.

Keywords: Financial results, income, expenses, profit, loss, financial reporting, accounting, analysis.

Kirish

Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobot xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy hisobot tizimining eng muhim tarkibiy qismidir. Ushbu hisobot korxonaning ma'lum bir davr mobaynidagi moliyaviy faoliyati natijalarini – daromad, xarajat va sof foyda yoki zarar ko'rsatkichlarini yoritadi. Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobot yordamida korxona faoliyatining samaradorligi, boshqaruv qarorlarining natijadorligi va moliyaviy barqarorligi baholanadi.

Bugungi kunda iqtisodiyotning barcha sohalarida raqobatning kuchayib borishi moliyaviy hisobotlarning aniqligi, ishonchliligi va shaffofligiga bo'lgan talabni oshirmoqda. To'g'ri va standartlarga muvofiq tuzilgan moliyaviy hisobotlar nafaqat korxona rahbariyatiga, balki investorlar, kreditorlar va boshqa manfaatdor tomonlarga ham ishonchli ma'lumot beradi.

Mazkur maqolada moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotning tuzilishi, mazmuni, uni shakllantirish tartibi, tahlil qilish usullari hamda boshqaruv qarorlarini qabul qilishdagi o'rni yoritilgan.

Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotning asosiy qismlari

Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobot quyidagi qismlarga bo'linadi:

- Daromadlar
- Sotilgan mahsulot tannarxi
- Yalpi foyda
- Operatsion harajatlar
- Soliq solingunga qadar foyda
- Foyda solig'i
- Sof foyda yoki zarar

Daromadlar bo'limi

Daromadlar bo'limida korxonaning asosiy va qo'shimcha faoliyatlardan olgan barcha daromadlari aks ettiriladi. Korxonaning asosiy faoliyati faqatgina bir turda bo'ladi holos. Faoliyatlar asosan savdo, ishlab chiqarish yoki xizmat ko'rsatish bo'ladi. Qo'shimcha daromadlar asosan qimmatli qo'g'ozlar,

omonatlar, valyuta va boshqa bir nechta faoliyatlar asosida olinadi. Daromadlar buxgalteriya balansining passivlar qismida ko'payadi.

Sotilgan mahsulot tannarxi

Bu bo'limda korxona sotilgan maxsulotni ishlab chiqarish uchun sarflagan ishlab chiqarish bilan bog'liq bo'lgan barcha asosiy ishlab chiqarish va yordamchi ishlab chiqarish xarajatlari aks ettiriladi.

Bu xarajatlar asosan quyidagilar hisoblanadi:

- Materiallar sarfi
- Mehnat xarajatlari
- Bino va asbob uskunalarning eskirishi(amortizatsiya)

Yalpi foyda

Bu daromad va sotilgan mahsulot o'rtasidagi farq hisoblanadi. Biz buni quyidagicha aniqlaymiz:

Yalpi foyda = Daromad – Sotilgan mahsulot tannarxi

Operatsion harajatlar

Korxonaning faoliyat yuritishi bilan bog'liq, lekin ishlab chiqarish jarayoniga bevosita taalluqli bo'lmagan xarajatlar opratsion harajatlar bo'limiga kiritiladi.

- Bular quyidagilar:
- Sotuv harajatlari
- Ma'muriyat harajatlari (ma'muriyat hodimlar ish haqqi, bino ijara, bino eskirish)
- Boshqa operatsion harajatlar

Soliq solinguncha bo'lgan foyda

Bu – asosiy va moliyaviy faoliyat natijalarining yig'indisi bo'lib, soliqlar hisoblangunga qadar korxonaning umumiy foydasini bildiradi.

Foyda solig'i

Korxona foydasidan davlatga to'lanadigan soliq summasi.

Sof foyda yoki zarar

Bu – **hisobot davrining yakuniy moliyaviy natijasi**. Agar daromad xarajatlardan ko'p bo'lsa — **sof foyda**, aks holda — **sof zarar** hosil bo'ladi.

Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotni jadval ko'rinishida ko'radigan bo'lsak, quyidagicha bo'ladi:

Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobot	
Daromadlar	10 000 000
Xarajatlar	-6 400 000
Yalpi foyda	3 600 000
Operatsion harajatlar	-1 350 000
Soliq to'lagunga qadar foyda	2 250 000
Foyda solig'i (12%)	-270 000
Sof foyda	1 980 000

Xulosa

Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobot xo'jalik yurituvchi subyektning moliyaviy holatini, daromad va xarajatlar o'rtasidagi nisbatni, shuningdek, korxona faoliyatining foyda yoki zarar bilan yakunlanishini ifodalaydigan muhim moliyaviy hujjatdir. Ushbu hisobot korxonaning iqtisodiy samaradorligini baholash, boshqaruv qarorlarini qabul qilish va investitsion jozibadorligini aniqlashda asosiy axborot manbai bo'lib xizmat qiladi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotni to'g'ri va o'z vaqtida tuzish korxona foydaliligini oshirish, xarajatlarni optimallashtirish hamda moliyaviy intizomni mustahkamlash imkonini beradi. Hisobotning shaffofligi va ishonchliligi esa nafaqat korxona rahbariyati, balki investorlar, soliq organlari va boshqa manfaatdor tomonlar uchun ham katta ahamiyat kasb etadi.

Shu boisdan, har bir xo'jalik yurituvchi subyekt moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotni amaldagi buxgalteriya standartlari va qonunchilik talablariga muvofiq ravishda yuritishi, undagi ma'lumotlardan samarali tahlil va boshqaruv qarorlarini qabul qilishda foydalanishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonuni. — Toshkent, 2016 yil.
2. O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi. "Moliyaviy hisobotlarning milliy standartlari (MHMS)". — Toshkent, 2020 yil.
3. Karimov A.A., Tursunov B.R. **Buxgalteriya hisobi nazariyasi**. — Toshkent: "Iqtisodiyot" nashriyoti, 2021 yil.
4. Xo'jayev N., Ismoilov A. **Moliyaviy hisobot va tahlil**. — Toshkent: "Fan va texnologiya", 2019 yil.
5. Horngren C.T., Harrison W.T., Oliver M.S. **Accounting**. — Pearson Education, 2018.